

דעות
עובדי כוח האדם
יוצאים קרחים מכל
הכיוונים/ אורנה שר

10

גלובל
"המים הם הנפט של
המאה ה-21"

41

להוריש את ההפסד

« מזה דינם של הפסדים לצורכי מס שנוצרו לאדם שנפטר בטרם עלה בידו לקזז את אותם הפסדים: האם הפסדים אלה יורדים לטמיון, או שמא היורשים זכאים לקזזם כנגד הכנסותיהם? »

ניקה לדוגמה את משה המנוח, אשר מכר ב-2007 מניות בבורסה ממנו נוצר לו הפסד הון בגובה 300 אלף שקל. ב-2009 נפטר משה והוריש את כל רכושו לבנו היחיד, אורי. באותה שנה מכר אורי קרקע ברווח (שבח) של 200 אלף שקל. האם יוכל אורי לקזז את הפסד ההון שנוצר לאביו המנוח כנגד הרווח ממכירת הקרקע?

לדעתנו, הפסדי הנישום לצורכי מס שעדיין לא קוזזו על ידו עוברים ליורשיו, וכנגדו מכר, האחרונים זכאים לקזזם כנגד הכנסותיהם. זאת בכפוף לכללי הקיזוז הקבועים בחוק. נציין בקצרה את עיקרי הטעמים עליהם מתבססת גישה זו. ראשית, הפסדי הנפטר מהווים "נכס" לכל דבר ועניין. על כן אין כל היגיון שלא לראות בהם חלק מעיזבון הנפטר וממילא להעבירם ליורשיו. כך, לפי גישה זו, אין הבדל בין הפסדים מועברים לצורכי מס לבין כספים או נכסים מוחשיים אחרים: כל אלה הם בבחינת "נכס" שניתן להעבירו בירושה.

שנית, פקודת מס הכנסה קובעת, בין היתר, כי לאחר פטירתו של הנישום אין עיזבונו בא במקומו כנישום בשל ההכנסות שיתקבלו מנכסי הנפטר, אלא "מיום פטירתו של אדם יראו את הכנסתו החייבת של העיזבון כהכנסתם של היורשים לפי חלקיהם בהכנסות העיזבון" (120ב). כלומר, הפקודה מציבה במקום הנפטר את יורשיו ולא את עיזבונו. הוראה זו מחזקת את הגישה לפיה הפסדיו של המוריש עוברים ליורשיו, שהרי כלל ההדריות (Tax Symmetry) מחייב, כי ההפסדים ייוחסו ליורשים באותה דרך שבה מיוחסת להם ההכנסה החייבת. שלישית, אימוצה של גישה שונה, לפיה הפסדי הנפטר אינם חלק מהעיזבון העובר ליורשיו, תביא לכך שהפסדים אלה ירדו לטימיון, וכתוצאה מכך אוצר המדינה יזכה בעודף מס שאינו מגיע לו. תוצאה זו סותרת את גישת הפרשנית של בית המשפט העליון בתחום המסים בכלל ובנוגע לקיזוז הפסדים לצורכי מס בפרט.

נרמא אפוא, כי קיים היגיון רב באימוץ הגישה לפיה הפסדי הנישום לצורכי מס שעדיין לא קוזזו על ידו אכן עוברים ליורשיו, ואלה זכאים לקזזם כנגד הכנסותיהם. ראוי להדגיש כי היות שמדובר בסוגיה פרשנית שעדיין לא נבחנה על ידי בתי המשפט, יש לבחון כל מקרה לגופו על פי נסיבותיו, ובכל מקרה יש לתת גילוי נאות בדיווח לרשויות המס.

בנוסף, קיזוז הפסדי הנפטר על ידי יורשיו חייב להתבצע בהתאם לכללי קיזוז הפסדים הקבועים בפקודת מס הכנסה, ומחייב הגשת דו"ח שנתי על ידי היורשים: כך, אם מדובר בהפסדים מועברים מעסק או ממשלח יד של הנפטר, היורשים יהיו זכאים לקזזם רק כנגד הכנסתם החייבת מעסק או משלח יד (לרבות רווח הון או שבח בעסק או משלח יד), או, בכפוף לכמה תנאים מצטברים, כנגד הכנסתם ממשכורת – הכל בתנאי שהנפטר לא היה זכאי לקזז את ההפסד העסקי לפני פטירתו. אם, לעומת זאת, מדובר בהפסדי הון מועברים (לרבות כאלה שמקורם בשוק ההון) של הנפטר, היורשים יהיו זכאים לקזזם כנגד רווח הון מכל סוג שהוא, לרבות רווח הון שאינו בשוק ההון, כגון רווח הון (שבח) ממכירת קרקע, רווח הון ממכירת מניות פרטיות או רווח הון ממכירת מוניטין. זאת בתנאי שהוגש דו"ח שנתי לשנת המס שבה נוצרו ההפסדים, ובתנאי נוסף שהנפטר לא היה זכאי לקזז את הפסד ההון לפני פטירתו.

הכותב הוא עו"ד ורו"ח, שותף במשרד אוסלקה-חלד-שפירא ומקים אתר האינטרנט "מיסים" <http://www.capitax.co.il>

על החיסכון שלנו?

של הקופות ב-2002 היתה ירידה של 0.1%. אם נתעלם מהשינוי בטיב החוב ונברוק את השינוי בהגדרה

אם האינפלציה ויתר תנאי השוק כיום היו זהים לאלה שב-2002, התשואה השלילית בעוף הגמל על פי התפלגות ההשקעות היתה אמורה להיות כפולה מכפי שהיתה אז

במודל שהוצג ויכרת ההשפעה על התשואה הריאלית ברוטו, אך אם נבדוק את התשואה נטו לעמית, נגלה שהיא נמוכה יותר מ-2002 - מכיוון שדמי הניהול הוכפלו

2008, תעשיית הגמל רשמה תשואה שלילית ממוצעת של כ-0.35%. בתוספת הנחת מדרג של 6% (שלא רחוקה מהאינפלציה של 2002), התשואה הריאלית השלילית המצטברת כבר מגיעה ל-9.5%, וזאת כאשר נותרו עוד ארבעה חודשים עד סוף השנה. בנוסף, יש גורמים נוספים שעשויים להשפיע לרעה על תשואת הקופות ב-2008, ולא באו לידי ביטוי במודל שהוצג. הריבית על המזומן

של היקף ההשקעות, התרומה של האג"ח הקונצרניות לתשואה הכוללת תהיה ירידה של 0.5%, פער של 0.4%.

סיכון בהתאמה אישית

ייתכן כי המודל אינו לוקח בחשבון הברלים דקים כמו התפלגות של קבוצות האג"ח הקונצרניות והמניות, אולם הוא מצביע בבירור על מגמה מדאיגה: אם האינפלציה ויתר תנאי השוק כיום היו זהים לאלה שב-2002 -

צמוד, כמו באג"ח קונצרניות לא סחירות. היקף ההלוואות לא השתנה בין סוף 2001 לסוף 2007, כך שאם ב-2002 ההלוואות תרמו לתיק הכולל תשואה של 0.6%, ב-2008 הן יתרמו לתשואה 0.1%.

עלייה בהיקף המניות

השינוי הדרמטי השני הוא בהיקף ההשקעה במניות. בסוף 2001 הגיע ההשקעה במניות לשיעור של 15.5% מסך ההשקעות. שיעור זה זינק עד סוף 2007 ל-26.7%, אשר הושקעו במניות, תעודות סל וקרנות נאמנות בישראל ובחו"ל. כהנחת תשואה בחרנו את מדרג ת"א 100, שב-2002 ירד ב-26.3%, והשפעתו על התשואה הכוללת אז היתה ירידה של 4.1%. ירידה מקבילה בסוף 2007 "תתרום" לתשואה הכללית ירידה של 7%, פער של 2.9%.

שינוי נוסף הוא בהשקעות באג"ח קונצרניות. ההשקעות באג"ח אלה עלו מ-4.6% בסוף 2001, ל-22.9% בסוף 2007. ב-2001 האג"ח הקונצרניות היו "אג"ח טובות" – כלומר אג"ח קונצרניות של בנקים וחברות גדולות. באותה התקופה בשוק כמעט ולא היו אג"ח של חברות נדל"ן קטנות ולא יציבות. ב-2002 רשם אפיק האג"ח הקונצרניות הכללי תשואה שלילית צנועה יחסית של 2%, והשפעתו על התשואה הכללית

המפקח על הביטוח בפולין חתך את הרווח של ביטוח ישיר

טוח ישיר רווחים גבוהים במחצית הראשו-נה של 2008. במתן אשראי צרכני בישראל באמצעות מימון ישיר רשמה ביטוח ישיר הפסד של 12 מיליון שקל, בעיקר בשל הוצאות שיווק ומכירה גבוהות. במחצית המקבילה רשמה החברה הפסד של 8.4 מיליון שקל בתחום. בתחומי הביטוח בישראל רשמה ב-טוח ישיר גידול של כ-10% בפרמיות שהורווחו מעסקי ביטוח כללי בישראל וגידול של כ-22% בפרמיות שהורווחו מעסקי ביטוח חיים בישראל לעומת המחצית המקבילה. עם זאת, בתחום ביטוח רכב החובה בישראל רשמה החברה הפסד של 1.5 מיליון שקל במחצית הראשונה, לעומת רווח של 34 מיליון שקל במחצית המקבילה ב-2007.

אתי אפללו

החברה גידול של 29% בפרמיות שהורווחו במחצית הראשונה של 2008 בתחום ב-טוח כללי, לעומת המחצית המקבילה. עם זאת, המפקח על הביטוח בפולין קבע היטל על החברות בגובה 12% מרמי הביטוח על פוליסות צד ג', ויחד עם הירידה מהכנסות בהשקעות, הציגה ביטוח ישיר הפסד של 11 מיליון שקל מהפעילות בפולין, מול רווח של 8 מיליון שקל במחצית המקבילה. ב-חום ביטוח החיים בפולין רשמה ביטוח ישיר הפסד לפני מס בסך כ-3 מיליון שקל. בר-סיה רשמה החברה במחצית הראשונה הפסד לפני מס בסך 42 מיליון שקל, לעומת הפסד של כ-10 מיליון שקל בתקופה המקבילה. בצ'כיה רשמה החברה הפסד לפני מס של כ-18 מיליון שקל, לעומת הפסד של 21 מ-ליון שקל בתקופה המקבילה.

גם הפעילויות בישראל לא הניבו לביי

« חברת ביטוח ישיר שבשליטת משפחת שניידמן סגרה את עונת הדו"חות בחברות הביטוח שלוש, כשי-פירסמה את התוצאות הבספיות למחצית הראשונה של 2008. החברה הציגה הפסד של 102 מיליון שקל, לעומת הפסד של 5 מיליון שקל במחצית המקבילה ב-2007. ביטוח ישיר מציינת כי הגידול בהפסד נבע בעיקר מירידה ברווחים מהשקעות בסך כ-45 מיליון שקל, מעלייה בהוצאות בסך כ-30 מיליון שקל, מעלייה בתביעות ברכב חובה בישראל בסך של כ-73 מיליון שקל (שנבעה גם מעליית מדר המחירים לצרכן), ומגידול בהוצאות עקב השקת פעילות הבי-טוח ברוסיה בסך כ-31 מיליון שקל. במרבית תחומי הפעילות מציגה ביטוח ישיר הפסדים, לצד המשך גידול במכירות הפוליסות ובהיקף הפעילות. בפולין מציגה